

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Ndob/5/2021
Identifikačné číslo spisu: 1521202034
Dátum vydania rozhodnutia: 24.06.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1521202034.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore o návrhu žalobcu F. N., nar. XX. L. XXXX, trvale bytom Y. G. č. p. XX, XXX XX, okr. Z., I. E., občan I. E., zast. Advokátska kancelária ULC Čarnogurský s.r.o, so sídlom Tvarožkova 5, 814 99 Bratislava, IČO: 35 975 016, v mene ktorej koná

JUDr. Mag. Ján Čarnogurský, advokát a konateľ, proti žalovanému 1/ ACS teplo j. s. a., so sídlom Družstevná 1090/86, 956 17 Solčany, Slovenská republika, IČO: 51 962 802 a žalovanému 2/ J&T Banka, a. s., so sídlom Sokolovská 700/113a, Karlín, 186 00 Praha 8, Česká republika, IČO: 47115378 (zapísaná v Obchodnom registri pod č. B 1731 vedeného u Mestského súdu v Prahe), na nariadenie zabezpečovacieho a neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 7CbZm/22/2021, o nesúhlase Okresného súdu Bratislava V s postúpením sporu (návrhu) Okresným súdom Nitra, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m súdom na prejednanie a rozhodnutie návrhu na nariadenie zabezpečovacieho a neodkladného opatrenia je Okresný súd Nitra.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra v zmysle ust. § 43 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „CSP“) v spojení s ust. § 40 a § 22 písm. a) CSP postúpil Okresnému súdu Bratislava V ako súdu kauzálne príslušnému návrh žalobcu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia (ďalej tiež „vec“) s tým, že vo veci ide o poskytnutie ochrany nároku zo zmenky/zmeniek.

2. Okresný súd Bratislava V podaním z 20. mája 2021, sp. zn. 7CbZm/22/2021, vyslovil nesúhlas s postúpením veci s tým, že v danej veci je v zmysle ust. § 22 písm. d) CSP kauzálne príslušný Okresný súd Nitra. Poukázal pre úplnosť na to, že v konaní námietka miestnej nepríslušnosti podaná zo strany žalovaných nebola, avšak nemožno sa stotožniť ani s odôvodnením kauzálnej a miestnej príslušnosti podľa sídla vystaviteľa zmenky, ktorý nie je stranou sporu. Konanie vo veci samej sa na Okresnom súde Bratislava V nevedie, pričom návrh na

nariadenie zabezpečovacieho opatrenia a neodkladného opatrenia bol podaný na kauzálnu a miestnu príslušnosť súdu (sídlo žalovaného 1/ je v obvode Krajského súdu v Nitre), preto vec bola nesprávne postúpená Okresným súdom Nitra na Okresný súd Bratislava V.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Bratislava V a Okresnému súdu Nitra, vzhľadom na predloženie nesúhlasu s postúpením Okresným súdom Bratislava V, v zmysle ustanovenia § 43 ods. 2 CSP tento prejednal a dospel k záveru, že nesúhlas Okresného súdu Bratislava V s postúpením je dôvodný a príslušným na prejednanie a rozhodnutie návrhu na nariadenie zabezpečovacieho a neodkladného opatrenia je Okresný súd Nitra.

4. Podľa ust. § 324 ods. 2 CSP, na konanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je príslušný okresný súd.

5. Podľa ust. § 344 CSP, ustanovenia o neodkladnom opatrení sa použijú primerane aj na zabezpečovacie opatrenie.

6. Podľa spoločného ustanovenia § 354 CSP, na konanie podľa tejto časti sa primerane použijú všeobecné ustanovenia o konaní, ak nie je ustanovené inak.

7. Podľa ust. § 13 CSP, na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

8. Podľa ust. § 15 ods. 1 CSP, všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.

9. Podľa ust. § 22 CSP, na konanie v sporoch týkajúcich sa zmeniek, šekov alebo iných cenných papierov vrátane sporov týkajúcich sa zmenkových protestov sú príslušné

- a) Okresný súd Bratislava V pre obvod Krajského súdu v Bratislave,
- b) Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave,
- c) Okresný súd Trenčín pre obvod Krajského súdu v Trenčíne,
- d) Okresný súd Nitra pre obvod Krajského súdu v Nitre,
- e) Okresný súd Žilina pre obvod Krajského súdu v Žiline,
- f) Okresný súd Banská Bystrica pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici,
- g) Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove,
- h) Okresný súd Košice I pre obvod Krajského súdu v Košiciach.

10. Podľa ust. § 36 ods. 1 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania (ods. 2).

11. Podľa ust. § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania.

12. Podľa ust. § 41 CSP veta pred bodkočiarkou, súd skúma miestnu príslušnosť iba na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí.

13. Podľa ust. § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

14. Podľa ust. § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu

nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

15. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že konanie prebieha na vecne, miestne, kauzálne a funkčne príslušnom súde s tým, že príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania. V zmysle ustanovenia § 40 CSP je súd povinný ex offo v celom priebehu konania skúmať vecnú, kauzálnu a funkčnú príslušnosť a keď zistí, že nie je vecne, kauzálne alebo funkčne príslušný, bezodkladne postúpi vec súdu príslušnému na konanie o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho a neodkladného opatrenia.

16. Okresný súd Nitra v upovedomení o postúpení z 13. mája 2021

č. k. 27CbZm/6/2021-516, adresovanom žalobcovi, uviedol, že sa jedná o kauzálnu príslušnosť, ktorú v zmysle § 40 CSP skúmal ex offo, t. j. aj bez námietky. Návrhom žalobca žiada poskytnúť ochranu nároku zo zmenky/zmeniek voči tretej osobe - spoločnosti Arca Investments, a.s. so sídlom v Bratislave, Plynárenská č. 7/A, IČO: 35975041 (ďalej len „Arca Investments, a.s.“), kde na konanie vo veci samej je kauzálne príslušný Okresný súd

Bratislava V pre obvod Krajského súdu v Bratislave. Takto určený kauzálny súd je zároveň miestne príslušným súdom pre žalovaného, t. j. spoločnosť Arca Investments, a.s. V tomto smere poukázal na uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Ndob/10/2017

z 19. decembra 2017 a sp. zn. 2Ncd/6/2019 z 30. mája 2019. Ustanovenia § 324 a nasl. CSP, resp. § 343 a nasl. CSP nemajú osobitnú úpravu miestnej ani kauzálnej príslušnosti, preto Okresný súd Nitra vychádzal z ust. § 22 CSP o kauzálnej príslušnosti na konanie v sporoch týkajúcich sa zmeniek, nakoľko má byť v danom prípade poskytnutá ochrana nároku

zo zmenky, kde na konanie vo veci samej je kauzálne príslušný Okresný súd Bratislava V (podľa sídla Arca Investments, a.s.), ktorý je tak príslušný aj na konanie o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia a neodkladného opatrenia.

17. Najvyšší súd sa s vyššie uvedeným názorom Okresného súdu Nitra nestotožnil.

Zo spisu zistil, že v rozhodovanom prípade začalo konanie dňa 10. mája 2021 (č. l. 1 spisu), kedy bol návrh žalobcu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia a neodkladného opatrenia doručený elektronickými prostriedkami Okresnému súdu Nitra. Podľa návrhu predmetom požadovanej súdnej ochrany nariadením zabezpečovacieho opatrenia a neodkladného opatrenia má byť peňažná pohľadávka žalobcu (voči Arca Investments, a.s.), vyplývajúca

zo zmenky/zmeniek a z tejto okolnosti žalobca vyvodil kauzálnu a zároveň miestnu príslušnosť Okresného súdu Nitra pre prejednanie a rozhodnutie o podanom návrhu na nariadenie zabezpečovacieho a neodkladného opatrenia, vzhľadom na sídlo žalovaného 1/ v obvode Krajského súdu v Nitre, v ktorom kauzálna príslušnosť v zmenkových sporoch (§ 22 CSP) patrí Okresnému súdu Nitra. Návrh bol podaný mimo konania o samotnom zmenkovom spore, ktorý doteraz (voči Arca Investments, a.s.) neprebíha. Na tento stav nemá vplyv skutočnosť,

že navrhovateľ podľa úradného záznamu z 10. mája 2021, Spr. 3190/21, uložil do úschovy Okresného súdu Bratislava V k sp. zn. 7CbZm/20/2021, originál 1 ks zmenky opísanej v zázname, o čom žalobca podaním z 13. mája 2021 upovedomil Okresný súd Nitra.

18. Pre riešenie otázky vzneseného konfliktu miestnej či kauzálnej príslušnosti konajúcich súdov je potrebné vyriešiť charakter prejednávaneho nároku tak, aby bolo možné jednoznačne definovať súd, ktorý môže/má o tomto konflikte rozhodnúť. Najvyšší súd

je funkčne príslušným súdom pre určenie príslušného súdu prvej inštancie v prípade konfliktu právneho názoru na príslušnosť kauzálnu, teda príslušnosť presne definovanú osobitnými ustanoveniami CSP pre spory, ktorých základ je viazaný na špecifický predmet konania.

19. V danom prípade je potrebné vyriešiť otázku príslušnosti kauzálne príslušného súdu, a to so zreteľom na to, či neodkladné a zabezpečovacie opatrenie má alebo nemá mať „väzbu“ na predmet sporu vo veci samej.

20. Právna úprava zabezpečovacieho opatrenia ani neodkladného opatrenia v Civilnom sporovom

poriadku nestanovuje (tak ako tomu bolo v režime Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016), že príslušný na nariadenie predbežného opatrenia je súd, ktorý je príslušný na konanie o veci (samej). Ani okruh účastníkov/strán v konaní o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia a o nariadenie neodkladného opatrenia nemusí byť zhodný ako vo veci samej.

21. V danom prípade je predmetom navrhovanej súdnej ochrany nariadením zabezpečovacieho opatrenia a nariadením neodkladného opatrenia ochrana/zabezpečenie vymáhateľnosti peňažnej pohľadávky žalobcu z jeho investície do Arca Investments, a.s., ktorú v rovine osvedčenia dokladá zmenkou. Podľa vyjadrení žalobcu k vyvolaniu samotného zmenkového sporu voči Arca Investments, a.s. nedôjde, z dôvodu nezvyšovania ďalších nákladov/strát na strane žalobcu.

22. Neodkladné opatrenia (rovnako zabezpečovacie opatrenia) sa nemusia nevyhnutne spájať s konaním vo veci samej (pozri I. ÚS 160/2018), preto z tohto hľadiska tu nie je daná väzba kritéria príslušnosti na sídlo zmenkového dlžníka (vystaviteľa vlastnej zmenky) Arca Investments, a.s., ktorá by podľa sídla tejto akciovej spoločnosti svedčila Okresnému súdu Bratislava V, naviac, ak navrhované zabezpečovacie opatrenie a neodkladné opatrenie proti tejto obchodnej spoločnosti priamo nesmeruje.

23. Pri existencii kauzálnej príslušnosti je miestne príslušným súd, ktorý je zároveň kauzálne príslušným v danej veci. Keďže CSP nemá žiadne špeciálne ustanovenia, podľa ktorých by sa určil kauzálne príslušný súd v prípade, ak nie je zároveň aj miestne príslušným súdom, určujúcim bude, do ktorého obvodu kauzálne príslušného súdu (obvodu krajského súdu) spadá inak všeobecne určený miestne príslušný súd. Kauzálna príslušnosť tak v tomto prípade nahradí miestnu príslušnosť. Z tohto dôvodu treba vychádzať najskôr z ustanovení CSP upravujúcich miestnu príslušnosť súdov a následne určiť, či takto určený miestne príslušný súd je vo veci súčasne aj kauzálne príslušným, prípadne do ktorého obvodu kauzálne príslušného súdu takto určený miestne príslušný súd spadá (pozri uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 9Ndc/12/2020 z 23. septembra 2020).

24. Účelom kauzálnej príslušnosti je to, aby o určitých osobitne vybratých kauzách rozhodovali na nešpecializované (kauzálne príslušné) súdy (pozri R 84/2018, bod 19). V podmienkach danej veci ide aj o posudzovanie doloženej zmenky (špecializovaným súdom s kauzálnou príslušnosťou) z hľadiska osvedčenia tvrdení žalobcu o existencii zmenkovej pohľadávky, na ochranu vymáhateľnosti ktorej podal predmetný návrh. Týmto súdom však nemusí byť výlučne súd kauzálne príslušný na konanie o veci samej. V tomto prípade návrh smeruje proti primárne označenému žalovanému 1/ (osoby odchyľnej od vystaviteľa zmenky) so sídlom v Solčanoch, v obvode Krajského súdu v Nitre, pre ktorý je v zmenkových sporoch kauzálne príslušným súdom Okresný súd Nitra. Pokiaľ na tento súd podal žalobca svoj návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia a neodkladného opatrenia, tak sa ním mal tento súd vecne zaoberať, keďže v posudzovanom prípade zodpovedá kritériám súdu vecne, kauzálne a tým i miestne príslušnému na prejednanie a rozhodnutie o podanom návrhu.

25. Uvedené závery o posudzovanej príslušnosti súdu sa týkajú osobitného konania o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia a neodkladného opatrenia, podaného mimo konania vo veci samej, a preto neodporujú záverom v uznesení najvyššieho súdu z 30. mája 2019, sp. zn. 2Ndc/6/2019, podľa ktorého pri existencii kauzálnej príslušnosti je miestne príslušným súd, ktorý je zároveň kauzálne príslušným v danej veci (samej), ani záverom v uznesení najvyššieho súdu z 19. decembra 2017, sp. zn. 1Ndob/10/2017, v zmysle ktorého ak predmetom konania bolo právo zo zmenky, potom je daná osobitná kauzálna príslušnosť podľa § 22 CSP, a to určeného okresného súdu v obvode toho krajského súdu, do ktorého spadalo bydlisko žalovaného.

26. Nesúhlas Okresného súdu Bratislava V s postúpením veci bol preto dôvodný a o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho a neodkladného opatrenia bude konať ako súd príslušný Okresný súd Nitra.

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.